

Poznań, dnia 27.01.2020 roku

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

Al. Jana Christiana Szucha 12a
00-918 Warszawa

Skarżący:

D F

ul.

reprezentowany przez:

radcę prawnego Magdalenę Lubbe

adres do doręczeń:

Lubbe, Łuczak, Grykiel - Radcowie Prawni sp. p.

ul. Podgórze 8/7, 61-749 Poznań

sygnatura akt: Ts 179/19

PISMO SKARŻĄCEGO

Działając w imieniu Skarżącego, Pana D F, w oparciu o pełnomocnictwo, którego odpis znajduje się w aktach sprawy, w wykonaniu zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16.01.2020 roku (doręzonego mi w dniu 21.01.2020 roku):

- 1) w załączeniu przesyłam potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie wymienionych w tym zarządzeniu dokumentów;
- 2) ponownie wskazuję, że orzeczeniem ostatecznym w rozumieniu przepisów Konstytucji RP i ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym jest postanowienie Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .06.2019 roku wydane w sprawie o sygnaturze akt (zwane dalej: „**Postanowieniem**”), które stało się ostateczne (w rozumieniu Konstytucji i ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK) wraz z doręczeniem przez Krajowy Sąd Lekarsko-Weterynaryjny postanowienia z dnia .10.2019 roku o utrzymaniu w mocy postanowienia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .09.2019 o odmowie przywrócenia terminu na wniesienie zażalenia na Postanowienie.

Jednocześnie wyjaśniam, że – jak to ma miejsce w niniejszej sprawie - orzeczeniem ostatecznym w rozumieniu przepisów Konstytucji nie musi być orzeczenie kończące postępowanie w sprawie. W doktrynie i orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że „niejednokrotnie ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 będzie orzeczenie wydane w pierwszej instancji” (tak m.in. postanowienie TK z dnia 14.07.2004 r., sygn. akt Ts 82/03, publ. LEX; L. Jamróz, *Skarga konstytucyjna. Wstępne rozpoznanie*, Białystok 2011, s. 102). Orzeczenia sądowe zyskuje bowiem walor ostateczności po wyczerpaniu środków odwoławczych (postanowienie TK z dnia 07.09.1998 r., sygn. akt Ts 67/98), a „przesłanki wydania w sprawie ostatecznego orzeczenia nie można utożsamiać z przesłanką wyczerpania

drogi prawnej. Są to regulacje ściśle powiązane, ale nie tożsame." (postanowienie TK z dnia 24.11.2004 r., sygn. akt Ts 72/04, publ. LEX).

Zaprezentowane wyżej stanowisko znajduje uzasadnienie w licznych orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego przywołanych w skardze konstytucyjnej. W tym miejscu należy przytoczyć fragmenty uzasadnień najważniejszych rozstrzygnięć:

Postanowienie TK z dnia 23.09.1998 r., sygn. akt Ts 90/98, publ. LEX

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji RP warunkiem merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest wydanie przez sąd lub organ administracji publicznej ostatecznego orzeczenia o prawach lub wolnościach konstytucyjnych skarżącego. Niezależnym od tego warunkiem jest wynikający z art. 46 ust. 1 ustawy z 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym wymóg wyczerpania toku instancji, przez co należy rozumieć skorzystanie przez skarżącego z przysługujących mu środków ochrony jego praw lub wolności. Zawarte w art. 79 ust. 1 Konstytucji RP alternatywne określenie organów rozstrzygających o prawach lub wolnościach konstytucyjnych skarżącego nie oznacza, iż w przypadku postępowania administracyjnego wystarczające jest uzyskanie decyzji organu drugiej instancji lub organu działającego jak organ drugiej instancji. Regulacja ta bowiem stwierdza jedynie, iż rozstrzygnięcie o prawach lub wolnościach konstytucyjnych skarżącego ma mieć ostateczny charakter. Owey ostateczności nie można utożsamiać z pojęciem "ostatecznej decyzji" w rozumieniu kodeksu postępowania administracyjnego. W rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji RP sąd lub organ administracyjny ostatecznie orzekł o prawach lub wolnościach konstytucyjnych wówczas, gdy skarżącemu nie przysługuje już żaden środek umożliwiający wszczęcie postępowania, w ramach którego może dojść do zmiany lub uchylecia tego orzeczenia, ani też postępowanie takie się nie toczy. Ostateczny charakter decyzja organu administracyjnego może więc otrzymać zarówno wówczas, gdy skarżący nie złożył w wymaganym do tego terminie zażalenia do organu drugiej instancji, jak i dopiero wówczas, gdy w sprawie zapadło orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego i skarżącemu nie przysługuje już żaden inny środek zaskarżenia.

Niezależnie od warunku wydania ostatecznego rozstrzygnięcia o prawach lub wolnościach konstytucyjnych skarżącego, niezbędne jest wyczerpanie przez niego toku instancji. Trybunał Konstytucyjny w pełni podtrzymuje pogląd wyrażony w uzasadnieniu postanowienia z 17 sierpnia 1998 r. wraz z przedstawioną tam argumentacją, iż warunkiem wyczerpania toku instancji w przypadku sprawy administracyjnej jest skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego, jeżeli przysługuje ona stronie tego postępowania. Nie ma racji skarżący twierdząc, iż w takim wypadku użyte w art. 79 ust. 1 konstytucji alternatywne wskazanie na sąd lub organ administracji publicznej nie miałyby uzasadnienia. Z jednej bowiem strony w całej kategorii spraw administracyjnych wyłączona jest kognicja NSA, z drugiej strony w sprawie administracyjnej w istocie rozstrzygnięcie o konstytucyjnych prawach skarżącego zawarte jest w merytorycznej decyzji organu administracyjnego, która jedynie walor ostatecznego orzeczenia nabiera po zakończeniu postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, o ile postępowanie takie zostało wszczęte.

Postanowienie TK z dnia 24.09.2013 r., sygn. akt Ts 10/13, publ. LEX

Trybunał, w niniejszym składzie, podkreśla, że wielokrotnie stwierdzał, iż ostateczne orzeczenie - o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji - w przypadku rozstrzygnięć organów administracji publicznej nie powinno być utożsamiane z "ostateczną decyzją

administracyjną" wydaną w sprawie, w związku z którą skarżący składa skargę konstytucyjną. Istotnie, decyzja ta może być "orzeczeniem" naruszającym prawa lub wolności skarżącego. Jednakże przymiot ostateczności nabywa ona dopiero wtedy, gdy skarżący - w następstwie skorzystania ze skargi na zasadach określonych w ustawie - wyczerpie drogę prawną przysługującą w sprawie (art. 46 ust. 1 ustawy o TK).

Postanowienie TK z dnia 22.07.2014 r., sygn. akt Ts 230/13, publ. LEX

W swoim dotychczasowym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, że do ochrony praw i wolności (także konstytucyjnych) powołane są w pierwszej kolejności sądy (por. np. postanowienie TK z 5 grudnia 1997 r., Ts 14/97, OTK ZU nr 1/1998, poz. 9). Z powyższym założeniem pozostaje w związku treść art. 46 ust. 1 ustawy o TK, zgodnie z którym skarżący może wnieść skargę konstytucyjną dopiero po wyczerpaniu drogi prawnej przysługującej w sprawie i uzyskaniu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Trybunał konsekwentnie zwraca uwagę na nieprzypadkową kolejność wymienionych przez ustawodawcę rozstrzygnięć. Ma ona wskazywać na pierwszeństwo orzeczeń sądowych przed innymi formami rozstrzygnięć wydawanych przez organy władzy publicznej, czego konsekwencją jest obowiązek dążenia skarżącego do uzyskania w pierwszej kolejności prawomocnego wyroku sądowego (zob. np. postanowienie TK z 7 lutego 2006 r., Ts 63/05, OTK ZU nr 1/B/2006, poz. 36). Poprzestanie w danym postępowaniu na ostatecznej decyzji lub innym ostatecznym rozstrzygnięciu jest uzasadnione tylko wówczas, gdy w ramach drogi prawnej przysługującej w sprawie nie jest przewidziana droga sądowa. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wyjaśniał też, że w sprawach, w których zarzut naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżący wiąże z wydaniem decyzji administracyjnej, wymóg określony w art. 46 ust. 1 ustawy o TK zostaje spełniony w sytuacji uzyskania prawomocnego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego (por. np. postanowienie TK z 23 września 1998 r., Ts 90/98, OTK ZU SUP/1999 r., poz. 69). Dopiero to orzeczenie, wyczerpujące przysługującą w sprawie drogę prawną (sądowoadministracyjną), nadaje wydanej decyzji niezbędny walor ostateczności, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W świetle powyższego nie ulega kwestii, że Postanowienie należy uznać za „orzeczenie ostateczne” w rozumieniu przepisów Konstytucji RP i ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Stało się ono ostateczne w dniu 05.11.2019 roku, wraz z doręczeniem pełnomocnikowi Skarżącego postanowienia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .10.2019 roku o utrzymaniu w mocy postanowienia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .09.2019 o odmowie przywrócenia terminu na wniesienie zażalenia od Postanowienia.

Należy zaznaczyć, że w niniejszej sprawie zaistniała dość nietypowa sytuacja procesowa. Otóż Skarżący, w celu wyczerpania drogi prawnej, pismem z dnia .07.2019 roku wniósł zażalenie na Postanowienie. Zgodnie bowiem z art. 62 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 21.12.1990 roku o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (zwanej dalej: „**Ustawą weterynaryjną**”) w zw. z art. 430 § 2 k.p.k., na postanowienie sądu odwoławczego o pozostawieniu środka odwoławczego bez rozpoznania przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu sądu odwoławczego. Zatem na Postanowienie przysługiwało zażalenie do innego równorzędnego składu Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego. Dlatego też Skarżący, aby wyczerpać drogę prawną, musiał złożyć zażalenie na Postanowienie.

Co istotne, w sprawie Skarżącego wystąpiły oczywiste podstawy do przywrócenia mu terminu na wniesienie zażalenia na Postanowienie – Postanowienie zostało bowiem doręczone Skarżącemu (niereprezentowanemu wówczas przez profesjonalnego pełnomocnika) bez wymaganego prawem pouczenia o przysługującym mu zażaleniu do innego, równorzędnego składu Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego (zob. art. 62 ust. 1 pkt 1 Ustawy weterynaryjnej w zw. z art. 100 § 8 w zw. z art. 430 § 2 k.p.k.). Tymczasem zgodnie z art. 16 § 1 k.p.k. (stosowanym w związku z art. 62 ust. 1 pkt. 1 Ustawy weterynaryjnej), jeżeli organ prowadzący postępowanie jest obowiązany pouczyć uczestników postępowania o ciążących obowiązkach i o przysługujących im uprawnieniach, brak takiego pouczenia lub mylne pouczenie nie może wywoływać ujemnych skutków procesowych dla uczestnika postępowania. Przepis ten konstytuuje tzw. zasadę informacji procesowej, określaną w literaturze również mianem zasady „lojalności procesowej” lub zasady rzetelnego procesu. Jej obecność w systemie prawnym uzasadniona jest potrzebą urzeczywistnienia konstytucyjnego prawa do sądu (A. Sakowicz, *Komentarz do art. 16*, [w:] K.T. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Wyd. 6, Warszawa 2015: za: Legalis). W doktrynie i orzecznictwie zgodnie wskazuje się, iż niepouczony lub mylnie pouczony o możliwości i terminie zaskarżenia decyzji procesowej może zasadnie domagać się przywrócenia terminu, a organ rozpatrujący jego żądanie nie może odmówić przywrócenia terminu (zob. uchwała SN z dnia 19 marca 1970 r., VI KZP 1/70, OSNKW 1970, nr 4-5, poz. 34; wyrok SN z dnia 31 marca 1987 r., V KRN 61/87, OSNPG 1987, nr 8, poz. 106; postanowienie SN z dnia 15 czerwca 2011 r., II KZ 22/11, LEX nr 847149 oraz T. Grzegorzcyk, *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Artykuły 1-467. Komentarz*, LEX 2014).

Postanowieniem z dnia .09.2019 roku Krajowy Sąd Lekarsko-Weterynaryjny odmówił jednak Skarżącemu przywrócenia terminu na wniesienie tego zażalenia, z powołaniem na „beprzedmiotowość wniosku o przywrócenie terminu wynikającą z niedopuszczalności dokonania określonej czynności”. Stanowisko to organ ten podtrzymał w swoim postanowieniu z dnia .10.2019 roku. Na to postanowienie Skarżącemu nie przysługiwał już żaden środek odwoławczy.

Należy z całą stanowczością podkreślić, że Skarżącemu odmówiono przywrócenia terminu nie ze względu na brak podstaw do jego przywrócenia (które to podstawy, wynikające z samego prawa, niewątpliwie istniały), ale ze względu na rzekomą niedopuszczalność wniesienia przez Skarżącego zażalenia na Postanowienie. Tymczasem w świetle art. 62 ust. 1 pkt. 1 Ustawy weterynaryjnej w zw. z art. 430 § 2 k.p.k. Skarżącemu przysługiwało prawo do wniesienia zażalenia na Postanowienie.

Tym samym, nie można mieć wątpliwości, że Skarżący podjął działania mające na celu wyczerpanie przysługującej mu w świetle przepisów drogi prawnej, a Krajowy Sąd Lekarsko-Weterynaryjny w swoich błędnych rozstrzygnięciach przyjął, że droga ta Skarżącemu nie przysługuje. Dlatego też stwierdzić trzeba, że **dopiero z dniem doręczenia Skarżącemu niezaskarżalnego rozstrzygnięcia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego, w którym prawomocnie orzekł on o nieprzysługiwaniu Skarżącemu prawa do wniesienia zażalenia na Postanowienie (a więc nieprzysługiwania Skarżącemu drogi prawnej, która w świetle prawa Skarżącemu przysługiwała), Postanowienie stało się ostateczne i zaczął biec 3-miesięczny termin na wystąpienie ze skargą konstytucyjną (art. 77 ust. 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK).**

Jest przy tym oczywiste, że w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym Skarżący nie powinien ponosić negatywnych konsekwencji tego, że chciał skorzystać ze wszystkich przysługujących mu zwyczajnych środków zaskarżenia (wyczerpać drogę prawną). Należy podkreślić, że gdyby Skarżący nie wniósł zażalenia na Postanowienie, od razu występując ze skargą konstytucyjną, to zostałaaby ona oddalona ze względu na niewyczerpanie przez niego przysługującej mu drogi prawnej. Fakt, że Krajowy Sąd Lekarsko-Weterynaryjny całkowicie błędnie przyjął, że droga ta mu nie służy, nie ma dla sprawy żadnego znaczenia.

Załączniki:

- 1) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia skargi Skarżącego z dnia .03.2018 roku na działalność ██████████ Okręgowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej;
- 2) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia postanowienia Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej ██████████ Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w S ██████████ z dnia .12.2018 roku o umorzeniu postępowania wyjaśniającego;
- 3) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia postanowienia Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej z dnia .03.2019 roku o nieuwzględnieniu zażalenia Skarżącego na postanowienie Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej ██████████ Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w S ██████████ z dnia .12.2018 roku;
- 4) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia postanowienia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .06.2019 roku o pozostawieniu bez rozpoznania zażalenia Skarżącego na postanowienie Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej z dnia .03.2019 roku;
- 5) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia wniosku Skarżącego o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Krajowego Sądu Lekarsko - Weterynaryjnego z dnia .06.2019 roku;
- 6) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia zażalenia Skarżącego na postanowienie Krajowego Sądu Lekarsko - Weterynaryjnego z dnia .06.2019 roku;
- 7) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia postanowienia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .09.2019 roku o odmowie przywrócenia Skarżącemu terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Krajowego Sądu Lekarsko - Weterynaryjnego z dnia .06.2019 roku;
- 8) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia zażalenia skarżącego na postanowienie Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .09.2019;
- 9) potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia postanowienia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .10.2019 roku o utrzymaniu w mocy postanowienia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .09.2019;
- 10) pięć potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii odpowiednich kart „Dziennika korespondencji przychodzącej” Skarżącego, z których wynika data doręczenia Skarżącemu rozstrzygnięć wskazanych w pkt. 2)-4), 7) i 9) – dane nieistotne dla sprawy zostały zamazane;
- 11) pięć potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii koperty, w której pełnomocnikowi Skarżącemu doręczono postanowienie Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .10.2019 roku o utrzymaniu w mocy postanowienia Krajowego Sądu Lekarsko-Weterynaryjnego z dnia .09.2019;
- 12) sześć odpisów pisma skarżącego.